ELÄKETURVAKESKUS
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
Osasto/käsittelijä Avdelning/handläggare
Juridiska avdelningen

CIRKULÄR A 51/93

Päivämäärä Datum
17.11.1993

Till arbetspensionsanstalterna

REGERINGENS PROPOSITION MED FÖRSLAG OM ÄNDRING AV LAGEN OM UTKOMSTSKYDD FÖR ARBETSLÖSA OCH MED FÖRSLAG OM ÄNDRING AV ARBETSPENSIONSLAGARNA

1
Propositionens centrala innehåll

Regeringen avlät 15.10.1993 bl.a. två förslag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa till Riksdagen. Till den andra hänför sig också ändringar i arbetspensionslagarna.

Det föreslås att strukturen för utkomstskyddet för arbetslösa reformeras från början av år 1994 (RP 235/93). En förutsättning för utkomstskydd är enligt förslaget att vederbörande har uppnått myndighetsåldern. I dag kan en arbetslös som fyllt 17 år få dagpenning. Som en förutsättning för erhållande av grunddagpenning föreslås också att ett likadant arbetsvillkor som för inkomstrelaterad dagpenning uppfylls. Enligt förslaget skall behovsprövningen inte gälla sådana grunddagpenningstagare som medan lagen varit i kraft uppfyller arbetsvillkoret. Också för grunddagpenningen föreslås en maximitid. Man har inte för avsikt att ändra förutsättningarna för att få inkomstrelaterad dagpenning.

I samma proposition föreslås att det stiftas en lag om arbetsmarknadsstöd.

Med hänsyn till ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås även ändringar i arbetspensionslagarna.

I propositionen ingår likaså ett förslag om ändring av lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

I den andra propositionen (RP 237/93) föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa temporärt ändras år 1994 och att lagen om extra arbetslöshetsförsäkringsavgift som skall betalas vid permitteringar 1994 stiftas. Vidare föreslås i den att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att man då det gäller personer som i olika situationer utför del-

Postiosoite Postadress
PL 11 00521 HELSINKI
PB 11 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress
Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaforbron 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon
(90) 1511
Telekopio (90) 148 1172

Pankkitilit Bankkonton
KOP 157510-84
SYP 229838-581
SKOP 400031-1235
SHOP 572333-161
PSP 50 416

tidsarbete och kortvarigt heltidsarbete övergår till enhetlig samordning av lönen och arbetslöshetsdagpenningen.
Ändringarna föreslås träda i kraft 1.1.1994.

2
Regeringens proposition 235/93

2.1
Ändringar i beviljningsgrunderna för grunddagpenning

Arbetsvillkoret

Som en förutsättning för löntagare att i fortsättningen erhålla grunddagpenning föreslås att arbetsvillkoret på sex månader under de två senaste åren skall vara uppfyllt. Antalet arbetstimmar bör då vara minst 18 i veckan. Arbetsvillkoret motsvarar arbetsvillkoret vid inkomstrelaterad dagpenning.

Behovsprövningen upphör

Det föreslås att behovsprövningen skall upphöra gradvis. Enligt förslaget borde man inte tillämpa behovsprövning om arbetstagaren uppfyllt arbetsvillkoret medan lagen varit i kraft. Grunddagpenning utan behovsprövning skulle alltså kunna betalas tidigast från juli 1994.

I propositionen nämns att regeringen avlåter en särskild proposition om en företagares rätt till inkomstrelaterad dagpenning varvid arbetsvillkoret för företagare också skall definieras. Det föreslås att samma villkor också skall tillämpas på grunddagpenningen.

Maximitiden för grunddagpenningen

Maximitiden för grunddagpenningen föreslås vara densamma som för inkomstrelaterad dagpenning i dag. Grunddagpenning betalas då för högst 500 dagar under fyra på varandra följande kalenderår ifall arbetstagaren inte däremellan uppfyller arbetsvillkoret.

Till maximitiden på 500 dagar räknas också tiden före lagens ikraftträdande. Då lagen träder i kraft föreslås att till en arbetslös som får grunddagpenning fortfarande betalas grunddagpenning för 300 arbetslöshetsdagar även efter lagens ikraftträndе dock högst till utgången av år 1995.

Om en arbetstagare har fyllt 55 år före 500 dagpenningdar uppnåtts har han enligt förslaget rätt till grunddagpenning fram till utgången av den månad under vilken han fyller 60 år.

2.2
Lagen om arbetsmarknadsstöd

Arbetsmarknadsstödet betalas till arbetslösa som kommer ut på arbetsmarknaden första gången eller till arbetslösa som redan varit på arbetsmarknaden men som på grund av att arbetsvillkoret inte uppfyllts inte kan få dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Genom arbetsmarknads-

stödet strävar man till att förutom att trygga utkomsten också befrämja och förbättra förutsättningarna för den som får stödet att söka sig till eller återvända till arbetsmarknaden.

Om arbetslöshetsdagpenningens maxitid på 500 dagar uppfyllts år 1994 kunde den arbetslösa i fortsättningen få arbetsmarknadsstöd.

Arbetsmarknadsstöd betalas enligt förslaget under högst 300 dagar, av Folkpensionsanstalten.

Arbetsmarknadsstödet för den som kommer ut på arbetsmarknaden för första gången föreslås vara behovsprövat. Vid behovsprövningen skulle samma grunder tillämpas som i dag tillämpas vid grunddagpenningen.

Behovsprövning tillämpas enligt förslaget inte då arbetstagaren deltar i sådana åtgärder som stöder placeringen på arbetsmarknaden (arbetspraktik utan arbetsförhållande, arbetskraftsutbildning, yrkesvägledning eller rehabilitering). Enligt förslaget tillämpas behovsprövning inte heller på arbetsmarknadsstöd som betalas som en fortsättning på arbetslöshetsdagpenningens 500 dagar.

Till den som kommer ut på arbetsmarknaden första gången betalas arbetsmarknadsstöd efter en fyra månaders väntetid. Om sökanden har yrkesutbildning eller då arbetsmarknadsstödet betalas som fortsättning till maximitiden på 500 dagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås sökanden få arbetsmarknadsstöd utan väntetid. Det behövs inte heller någon väntetid om sökanden omfattas av ovannämnda arbetskraftspolitiska åtgärder.

Enligt förslaget är arbetsmarknadsstödets fulla belopp lika stort som den nuvarande grunddagpenningen (116 mk/dag). Till stödet fogas dock inte barnförhöjning. Den som bor hos sina föräldrar och kommer ut på arbetsmarknaden första gången föreslås få ett arbetsmarknadsstöd som är 60 procent av dess normala belopp.

2.3 Föreslagna ändringar i arbetspensionslagarna

Enligt förslaget beaktas arbetsmarknadsstödet vid beräkningen av återstående tid på samma sätt som grunddagpenningen.

I villkoren för arbetslöshetspension jämställs arbetsmarknadsstödet med grunddagpennningen. Enligt förslaget kunde man inte få arbetslöshetspension

enbart på basis av arbetsmarknadsstödet på 300 dagar.

Även grunddagpenningstagarna som fyllt 55 år innan 500 dagpenningdagar uppnåtts har enligt förslaget i fortsättningen rätt till återstående tid i sin pension fram till pensionsfallet om rätten till återstående tid förelåg då den första tilläggsdagen började. Nuförtiden har bara de som får inkomstrelaterad dagpenning denna rätt.

De föreslagna ändringarna i arbetspensionslagarna bifogas detta cirkulär.

2.4
Ändringar i den arbetsmarknadspolitiska vuxenutbildningen

Lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning föreslås ändrad så att de allmänna förutsättningarna för erhållande av utbildningsstöd ändras i överensstämmelse med de ändringar som föreslås i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa.

Enligt förslaget är den nedre åldersgränsen för utbilningsstödet i fortsättningen 18 år. Som en förutsättning för att få sysselsättningsutbildningens grundstöd föreslås också att arbetsvillkoret skall vara uppfyllt.

Studerande som valts till den arbetsmarknadspolitiska vuxenutbildningen som inte uppfyller arbetsvillkoret får enligt förslaget sin utkomst under utbildningstiden genom arbetsmarknadsstödet.

3
Regeringens proposition 237/93

Permitteringsdagpenningen

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås ändrad så att till en heltidspermitterad arbetstagare som är berättigad till inkomstrelaterad dagpenning betalas permitteringsdagpenning för de tre första permitteringsveckorna. Permitteringsdagpenningen blir 70 procent av den inkomstrelaterade dagpenningen och den innehåller inte barnförhöjningar. Den är dock minst lika stor som grunddagpenningen jämte eventuella barnförhöjningar.

Enligt förslaget räknas permitteringsdagpenningen inte in i utkomstskyddets maximiperiod om 500 dagar.

Enligt förslaget betalas normal inkomstrelaterad dagpenning till den permitterade sedan han fått permitteringsdagpenning för 15 dagar.

Ändringen föreslås vara temporär och gälla år 1994.

Extra arbetslöshetsförsäkringsavgift för arbetsgivaren

Arbetsgivaren blir enligt förslaget skyldig att för heltidspermitteringar som börjar 1994 betala en extra arbetslöshetsförsäkringsavgift, en s.k. permitteringsavgift, en gång per arbetstagare. Den extra avgiften föreslås vara 1 160 mark (tio fulla grunddagpenningdagar) per permitterad arbetstagare. Betalningsskyldigheten gäller både privata arbetsgivare och den offentliga sektorn.

Den extra avgiften föreslås gälla temporärt år 1994.

Jämkad arbetslöshetsdagpenning

Det föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras permanent så att man då det gäller personer som i olika situationer arbetar på deltid eller i kortvarigt heltidsarbete övergår till en enhetlig jämkning av lönen och arbetslöshetsdagpenningen.

Rätt till jämkad arbetslöshetsdagpenning har den vars arbetstid har förkortats på grund av permittering och den som i enlighet med 39 a § lagen om arbetsavtal eller statstjänstemannalagen har förflyttats från heltidsarbete till deltidsarbete. Arbetslöshetsdagpenning betalas också enligt förslaget till den som medan han var arbetslös har tagit emot deltidsarbete eller heltidsarbete för kortare tid än en månad. Enligt förslaget gäller jämkad dagpenning dessutom den som medan han var arbetslös har börjat med företagsverksamhet eller som har inkomst av bisyssla som har inletts före arbetslösheten:

För att jämkad dagpenning skall kunna betalas får arbetstiden inte överstiga fyra femtedelar av den inom branschen tillämpade maximitiden för arbetstagare i heltidsarbete.

Vid fastställande av jämkad dagpenning är skyddsdelen enligt förslaget 750 mark liksom nu dvs. en inkomst på högst 750 mark inverkar inte på den dagpenning som betalas. 80 procent av den del av inkomsten som överstiger 750 mark beaktas i den jämkade dagpenningen. Inkomstrelaterad dagpenning kan utbetalas till ett sådant belopp att summan av dagpenningen jämte eventuella barnförhöjningar motsvara högst 90 procent av den lön som ligget till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, likväl till minst det belopp som grunddagpenningen utgör.

Juridiska avdelningen 17.11.1993

Enligt förslaget betalas jämkad dagpenning till ett belopp som motsvarar högst 150 fulla arbetslöshetsdagpenningar, dock för minst 18 och högst 24 månader.

4
Inga förhöjningar i grunddagpenningen

Beloppen för grundrtrygghetsförmånerna höjs inte i enlighet med höjningen av inkomstnivån år 1994. Full grunddagpenning är fortfarande 116 mark per dag år 1994. Senast har beloppet för grunddagpenningen justerats i juli 1991.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen Pentti Koivistoinen

BILAGOR

Proposition med förslag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

Proposition med förslag om ändring av 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

Proposition med förslag om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare

Proposition med förslag om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

4.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 4 c § 1 mom. 3 och 4 punkten samt 3 mom., 4 1 § 3 mom., 6 a § 2 mom. 4 punkten och 3 mom. samt 19 a § 3 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 4 c § 1 mom. 3 och 4 punkten samt 3 mom. och 6 a § 2 mom. 4 punkten samt 3 mom. i lag av den 28 juni 1993 (559/93), 4 1 § 3 mom. i lag av den 27 mars 1991 (612/91) och 19 a § 3 mom. i lag av den 18 januari 1985 (50/85), som följer:

4 c §

Berättigad till arbetslöshetspension är en långvarigt arbetslös arbetstagare som har fyllt 60 år, förutsatt att

— — — — — — — — — — — — — — —

3) han företer av arbetskraftsmyndighet utfärdat intyg över att han är arbetslös arbetssökande hos arbetskraftsbyrån och att honom inte kan anvisas sådant arbete som han inte kan vägra ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) eller sin rätt till arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (/), och att

4) han företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 26 § 1 och 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpenning.

— — — — — — — — — — — — — — —

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats arbetstagaren, om han vid tidpunkten för arbetslöshetens början varit berättigad till invalidpension. Vid fastställande av pensionen anses arbetstagaren ha blivit arbetslös den dag för vilken till honom första gången har utbetalts arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd under de 60 senast förflutna veckorna, räknat från den dag som infaller tidigast en månad före den dag då det i 1 mom. 3 punkten nämnda intyget utfärdats av arbetskraftsmyndigheten.

— — — — — — — — — — — — — — —

4 1 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Sådant rehabiliteringsunderstöd enligt prövning som avses i 4 k § 3 mom. uppgår högst till rehabiliteringspenningen uträknad för sex månader. Understödet fastställs som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster. Rehabiliteringsstöd enligt prövning betalas inte för den tid under vilken arbetstagaren har rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd.

6 a §

— — — — — — — — — — — — — — —

Vid beräknandet av de 360 dagar som avses i 1 mom. beaktas inte de dagar då arbetstagaren

— — — — — — — — — — — — — — —

4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd, högst för ett antal dagar som motsvarar det maximiantal som stadgas i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

— — — — — — — — — — — — — — —

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning med stöd av 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan de i 1 eller 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, skall den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande tid när den invalidpension som beviljas på grundval av detta arbetsförhållande fastställs.

— — — — — — — — — — — — — — —

19 a §

— — — — — — — — — — — — — — —

Om en arbetstagare har fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lag-

en om arbetsmarknasstöd för den tid för vilken honom beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen, till den del pensionen motsvarar beloppet av den arbetslöshetspenning eller det arbetsmarknadsstöd som utbetalts för samma tid.

— — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

5.

Lag

om ändring av 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § 2 mom. 4 punkten och 3 mom. lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62),

dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 28 juni 1993 (560/93), som följer:

7 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Vid beräknandet av de 540 dagar som avses i 1 mom. beaktas inte de dagar då arbetstagaren

— — — — — — — — — — — — — — —

4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (/), högst för ett antal dagar som motsvarar det maximiantal som stadgas i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

— — — — — — — — — — — — — — —

Har arbetstagaren fått arbetslöshetsdagpenning med stöd av 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan den tid av 540 dagar som avses i 1 och 2 mom. har förflutit sedan den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsoförmågan uppkom, skall även lönen för den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande när invalidpensionen fastställs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994

6.

Lag

om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2, 5 och 9 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 28 juni 1993 om ändring av lagen om pension för arbetstagare (559/93) som följer:

— — — — — — — — — — — — — — —

Lagen tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar sedan lagen har trätt i kraft. Stadgandena i 5 b § 2 och 5—8 mom. tillämpas dock även på pensioner där pensionsfallet har inträffat innan lagen har trätt i kraft.

— — — — — — — — — — — — — — —

På en arbetstagare som har fyllt 55 år innan denna lag har trätt i kraft och som vid ikraftträdandet har rätt till dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, tillämpas fortfarande 4 c § lagen om pension för arbetstagare sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft.

När detta stadgande tillämpas anses arbetstagaren ha rätt till dagpenning även under den självrisktid som avses i 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och den 1 januari 1994.

— — — — — — — — — — — — — — —

Det belopp som anges i 8 § 2 mom. och 19 b § 4 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1966.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

7.

Lag

om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 28 juni 1993 om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (560/93) som följer:

— — — — — — — — — — — — — — —

På en arbetstagare som har fyllt 55 år innan denna lag trätt i kraft och som då lagen träder i kraft har rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, tillämpas fortfarande 4 c § lagen om pension för arbetstagare sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft. När stadgandet tillämpas anses arbetstagaren ha rätt till dagpenning även under den självrisktid som avses i 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och den 1 januari 1994.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Helsingfors den 15 oktober 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*